

VPAP-laitehoito

Opas potilaalle

Tämä ohje sisältää tietoja VPAP-laitteen käytöstä ja huollosta. Jos et löydä vastauksia ongelmiisi tästä ohjeesta, ota yhteyttä keuhkosairauksien päiväsairaalaan

p.014 269 2353 ma-to klo. 8-13, pe klo 8-12.

Mikä on VPAP- laite?

VPAP- laite on kotikäyttöön tarkoitettu kaksoispaineventilaattori, jonka tarkoituksena on avustaa ja tehostaa omaa hengitystäsi ja edesauttaa keuhkotuuletuksen toteutumista. VPAP-laite puhaltaa maskin kautta keuhkoihin tavallista huoneilmaa. VPAP- hoito auttaa lievittämään pitkäaikaisen hengitysvajauksen oireita, kuten aamupäänsärkyä, tokkuraisuutta ja hengenahdistusta. Laite soveltuu myös hengenahdistuksen hoitoon palliatiivisessa hoidossa.

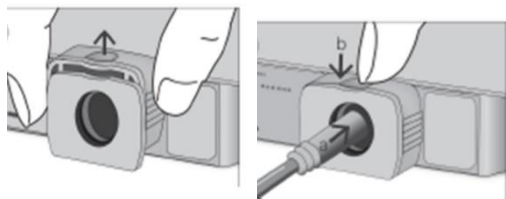
Kuinka usein ja kuinka paljon VPAP- laitetta tulee käyttää?

Tavoitteena on, että käytät VPAP- laitetta aina nukkuessasi. Säännöllinen yöaikainen laitehoito on tärkeää hengityksesi tukemiseksi, lisäksi hoitolaitetta voi käyttää päiväsaikaan hereillä ollessa hengitystä helpottamaan, syventämään ja tasaamaan esimerkiksi fyysisestä rasituksesta palautumisessa. Laitteen käyttö on suositeltavaa myös päiväunilla. Jos pidät usein taukoja käytössä, oireesi palaavat, etkä koskaan totu laitteen käyttöön kunnolla. VPAP-laite yleensä vähentää oireita, jos sitä käyttää vähintään neljä tuntia yössä, mutta teho on sitä parempi, mitä enemmän laitetta käytät.

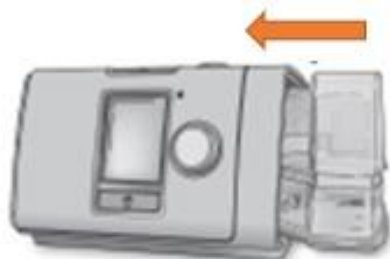
Hoidon seuranta

Hoidon alkuvaiheessa laitehoidon sujumista seurataan tiheämmin, myöhemmin vuosittaiset kontrollit ovat useimmiten riittäviä. Hoidon seuranta tapahtuu vastaanotolla tai etäseurannan kautta ja puhelinsoitoin. **Ota aina oma hoitolaite ja varusteet mukaan vastaanotolle.**

VPAP- laitteen käyttö

Aseta VPAP-laitteesi sängyn viereen tasaiselle, tukevalle alustalle. Kytke laitteeseen virta nostamalla laitteen takaosassa olevaa lukituspidikettä ylöspäin, kytke virtaliitin laitteen virrantuloaukkoon ja kiinnitä paikalleen lukituspidikettä alaspäin painamalla. Virtajohto on näin lukittuna laitteeseen, eikä pääse vahingossa irtoamaan. Kun virtajohto on kytketty oikein, laitteeseen kytkeytyy virta automaattisesti.

Täytä lämminvesikostutin kylmällä hanavedellä korkeintaan MAX-viivaan saakka ja liitä kostutin VPAP-laitteen kylkeen. **LAITETTA EI SAA LIIKUTELLA KOSTUTTIMEN OLLESA SIIHEN LIITETTYNÄ, JOTTA VESI EI PÄÄSE KONEESEEN.**

Liitä ilmaletku laitteen takaosassa sijaitsevaan ilmantuloaukkoon. Huomioi lämpöletkussa liittimen liittäminen liitinaukkoon.

Säädä maskin remmit sopivalle kireydelle, **älä kuitenkaan vedä niitä liian tiukalle.** Pieni ilmavuoto maskista on parempi kuin se, että maski on liian kireällä. Varo suoraa ilmavuotoa silmiin, koska se saattaa aiheuttaa silmien ärsytystä.

KÄYNNISTYS/SAMMUTUSPAINIKE

Käynnistä laite painamalla laitteen päällä olevaa **KÄYNNISTYS/SAMMUTUS-PAINIKETTA.**

VPAP- hoitoon sopeutuminen

Useimmat potilaat tottuvat nukkumaan laitteen kanssa muutaman viikon kuluessa. Joskus tottuminen kestää pidempään, jopa useita kuukausia. Aloitusvaiheessa VPAP- laitetta kannattaa käyttää lyhyempinä jaksoina päivisin ja totutella näin hengittämään laitteen kanssa. Harjoitteluvaihe vaatii sinnikkyyttä ja totuttelua. Älä lannistu, vaikka ensimmäiset päivät tuntuisivat hankalilta. Aloitusvaiheessa hengitysvajauksen oireet korjaantuvat pikkuhiljaa säännöllisen käytön myötä muutamien viikkojen tai kuukausien kuluessa. Jos hoito ei suju, keskustele asiasta hoitajan tai lääkärin kanssa.

Maskiongelmat

Maskin poistaminen kasvoilta unissaan on VPAP-hoidon alussa yleistä. Totuttuasi käyttämään VPAP-laitetta tämä ongelma yleensä häviää. Maskivuotoa esiintyy usein yöllä asennonvaihdon yhteydessä, korjaa tällöin maskin asentoa vuotojen vähentämiseksi. Pieni maskivuoto ei haittaa, eikä se tee hoidosta tehotonta. Jos vuoto on suurta ja jatkuvaa, voidaan maskimallia joutua vaihtamaan. Yleinen syy maskivuotoon on se, että maskin remmit ovat liian tiukalla. Liian kireälle säädetty maski aiheuttaa herkästi myös iho-ongelmia.

Nenä- ja suuongelmat

Nenän ja suun ärsytysoireet ovat yleensä hankalimpia hoidon alussa ja talvella. Kuivumista ja tukkoisuutta lievitetään kostuttavilla suihkeilla. Usein tarvitaan lämminvesikostutinta. Lämminvesikostuttimen tehoa voit säätää itse, tarvittaessa hoitaja voi säätää sitä myös etäseurannan kautta.

Jos kylmä ilma häiritsee untasi, voit lämmittää huonetta hieman lämpimämmäksi ja pitää ilmaletkua peiton alla, jolloin kehosi lämpö lämmittää letkussa kulkevaa ilmaa. VPAP-laitteeseen on saatavilla lämpiävä letku.

Jos hengittäminen tuntuu vaikealta VPAP- laitteen kanssa

Jos laitteen kanssa hengittäminen tuntuu raskaalta, tai tunnet esimerkiksi, ettet saa laitteesta tarpeeksi ilmaa, laitteen säätöjä voi olla tarpeen muuttaa. Ota tällöin yhteyttä hoitajaan.

Jos sairastut

Voit käyttää VPAP-laitetta flunssaisenakin, pese tällöin maski ja hengitysetku normaalia useammin.

Ota VPAP- laite mukaasi, jos joudut sairaalahoitoon syystä tai toisesta. Sairaudesta toipuminen voi kestää kauemmin, jos et käytä laitettasi. Jos joudut leikkaukseen, on tärkeää muistaa kertoa kirurgille ja anestesia lääkäriksi VPAP-hoidostasi.

VPAP- laitteen ja varusteiden kotihuolto-ohje

Varusteet on tärkeää puhdistaa säännöllisesti. Pesun ansiosta tarvikkeet kestävät pidempään ja maski istuu tiiviimmin kasvoille. Puhdistamatta jääneet tarvikkeet ovat infektioriski.

PESE MASKI päivittäin lämpimällä vedellä ja kerran viikossa miedolla kasvojenpesuaineella (esim. Lactacyd, Avecyd) tai miedolla, hajusteettomalla astianpesuaineella (esim. LV, Minirisk).

PESE REMMISTÖ kerran viikossa miedolla, hajustamattomalla saippuavedellä käsin tarrat suljettuina. Voit pestä remmistön myös pyykinpesukoneessa pyykkipussissa, välttä tällöin huuhteluaineen käyttöä.

PESE ILMALETKU lämpimällä vedellä ja miedolla pesuaineella viikoittain. Huuhtele ja anna ilmaletkun kuivua suoralta auringonvalolta ja lämmöltä suojattuna.

HUUHTELE VESISÄILIÖ päivittäin ja vaihda puhdas, kylmä vesi. Kerran viikossa pese vesisäiliö miedolla astianpesuaineella ja tiskiharjalla.

VAIHDA KERTAKÄYTTÖSUODATIN

4-6 kuukauden välein, ks. kuva ->

